

Liberala reformer for økt verdiskaping

kreativt mangfold • friere forskning
• et åpnere og mer inkluderende
arbeidsliv • fremtidsrettet bærekraft

**Sluttrapport fra Venstres verdiskapingsutvalg
til Venstres landsmøte 2011**

venstre

INNHold

Forord	2
En verden i endring er også en verden av muligheter.....	3
Skapende mangfold som motkraft til sentralisering	4
Verdiskaping, velferd og det menneskelige mål på fremgang. 4	
<i>Utfordring 1:</i>	
Mer verdiskapende innovasjon og entreprenørskap i Norge.....	5
<i>Utfordring 2:</i>	
Mer frihet, åpenhet og mangfold i norsk forskning.....	9
<i>Utfordring 3:</i>	
Et mer åpent og inkluderende arbeidsliv	11
<i>Utfordring 4:</i>	
Et tydeligere skifte mot et grønnere arbeids- og næringsliv..	13
Kilder	15

FORORD

Dette dokumentet oppsummerer de rådene som et samlet verdiskapingsutvalg (nedsatt av landsstyret i Venstre 13. juni 2010) står bak. Utvalget har hatt følgende sammensetning:

Lars Peder Nordbakken (leder), Hans Antonsen, Heidi Foyn Thomassen, Reinert Leirvik, Thomas Tangen, May Britt Vihovde, Ulla Nordgarden (NVK), Daniel Heggelid-Rugaas (UV). Geir Olsen har vært sekretær for utvalget.

Utvalgets overordnede mandat har vært å «**videreutvikle Venstres næringspolitikk for et verdiskapende, dynamisk og bærekraftig næringsliv**» – under arbeidstittlen «Verdiskaping for fremtidig velferd».

Utvalget har på grunnlag av landsstyrets gitte mandat og drøftinger gjennom arbeidsprosessen valgt å fremlegge et reformprogram som søker å videreutvikle Venstres næringspolitikk på hovedområder som utvalget mener det er spesielt viktig å fokusere på i møte med våre fremtidige muligheter og utfordringer. Innholdet i dokumentet er bevisst fokusert på de reformene utvalget foreslår. Det knippet av reformer som utvalget foreslår er knyttet til fire hovedområder: Innovasjon og entreprenørskap, forskning, det nye arbeidslivet og et bærekraftig miljø og klima. Disse hovedområdene beskriver også de avgrensningene utvalget har valgt å legge til grunn i forhold til hele bredden i Venstres samlede økonomiske politikk og næringspolitikk.

Alle tilrådingene fra utvalget bygger på lett gjenkjennelige tyngdepunkter i Venstres gjeldende næringspolitikk. Utvalget mener at Venstres eksisterende næringspolitikk utgjør en stor styrke i utgangspunktet, og håper de anbefalte reformene først og fremst vil bli verdsatt som et viktig bidrag til å videreutvikle styrken i Venstres eksisterende næringspolitikk. Utvalget har i denne sammenheng også lagt vekt på at de anbefalte reformene skal tilføre Venstres næringspolitikk økt relevans og tilslutning i møte med våre næringspolitiske utfordringer.

De delene av Venstres eksisterende næringspolitikk som støtter tydelig opp om de reformene som utvalget har skissert, blir nevnt i forbindelse med reformene. Vi understreker at dette ikke på noen måte er en uttømmende liste, men eksempler på viktige politiske standpunkter som underbygger utvalgets tankegang. Det er vår vurdering at ingen av utvalgets tilrådingene er i strid med Venstres eksisterende næringspolitikk. Utvalgets råd fremstår derfor som et tillegg og som en videreutvikling av vår nåværende politikk. For øvrig henvises det til vårt stortingsvalgprogram for en komplett oversikt over eksisterende næringspolitikk.

Helt til slutt i dokumentet gjengis også en oversikt over viktige kilder og bakgrunnsinformasjon som utvalget har hatt nytte av i sitt arbeid.

På bakgrunn av dokumentet vil utvalget fremlegge et forslag til landsmøteuttalelse som oppsummerer hovedpunktene i rapporten.

Oslo, 3. mars 2010

MERK: Innholdet i dette dokumentet er tilnærmet identisk med tidligere versjon, datert 20. desember 2010. Det er kun foretatt enkelte redaksjonelle endringer, blant annet basert på innkomne forslag.

I Norge har vi verdens beste muligheter til å skape vår egen fremtid og gjennomføre merkbare samfunnsforbedringer – med menneskets frihet, livskvalitet og miljøets bærekraft som målestokk. Venstre vil gripe tydeligere tak i disse mulighetene.

Norges situasjon som en liten, åpen og velfungerende nordisk markedsøkonomi, med lav ledighet, gode velferdsordninger og robuste statsfinanser gir oss et av verdens best tenkelige utgangspunkt for å forme vår egen fremtid.

For verdens rikeste og kanskje heldigste land, med en betydelig verdiskaping, grunnrente og formue knyttet til petroleumsvirksomhet, hviler det også et spesielt ansvar for fremtiden. Vi må balansere forvaltningen av en stor og viktig petroleumssektor opp mot de nye mulighetene

for et grønt energiskifte, og opp mot det ansvaret vi har for fremtidige generasjoners klima og livsgrunnlag.

For Venstre er det enkelte mennesket sitt eget mål på utvikling og fremgang. Det samme gjelder også for vårt syn på verdiskaping og velferd. Liberal fremgang betyr derfor å gi stadig flere mer frihet og større muligheter til å skape sin egen vei til et godt liv.

Venstres næringspolitikk har derfor også et høyere mål for øyet enn økonomisk vekst og materiell velstand i tradisjonell forstand. Venstres næringspolitikk skal fremfor alt kjennetegnes av en fremtidsrettet, velfundert og ansvarlig politikk som baner veien for liberale fremganger – for alle.

EN VERDEN I ENDRING ER OGSÅ EN VERDEN AV MULIGHETER

Til tross for de sterke negative ettervirkningene av den internasjonale finanskrisen som mange rike land fortsatt sliter med, er verdensøkonomien på nytt i vekst. For 2010 ventes en realvekst på rundt 5 % for verden som helhet, som i stor grad kan tilskrives den sterke økonomiske veksten i store fremvoksende økonomier, med Kina, India og Brasil som ledende eksempler. I de nærmeste fem årene er det ventet at hele 50 % av verdens globale økonomiske vekst, målt i bruttonasjonalprodukt, vil komme fra nettopp disse fremvoksende landene. Det betyr at verden er i stor endring.

Kanskje enda mer talende er følgende forventning: I løpet av det neste tiåret kan det komme til å vokse frem en ny middelklasse i de nevnte landene som i antall hoder tilsvarer to ganger folketallet i USA¹. Slike bilder sier noe vesentlig også for de utfordringene vi står overfor i Norge. Ikke bare vil globaliseringen skyte ny fart, den vil også få et nytt innhold, by på nye muligheter, men også by på nye utfordringer.

Risikobildet for norsk økonomi er i dette lyset temmelig klart. Den internasjonale etterspørselen etter våre olje- og gassressurser vil ventelig øke betydelig i de nærmeste årene. Samtidig kan presset på verdens olje- og gassressurser etter hvert bli så stort at oljeprisen øker dramatisk over tid. Hvis det skjer vil det bli vesentlig mer lønnsomt å investere i mer energieffektive løsninger, samtidig som det vil bli vesentlig mer lønnsomt å investere i ny fornybar energi. Derfor blir det også stadig viktigere for Norge å gjøre seg mindre avhengig av olje og gass, gjennom

en offensiv satsing på ny fornybar energi. På denne måten kan vi i Norge omgjøre en risiko til å bli en stor ny betydelig verdiskapende mulighet. Gjennom en sterkere og mer offensiv satsing som stimulerer hele verdikjeden fra forskning til utvikling, pilotuttesting, produksjon og forbruk av ny fornybar energi kan vi legge grunnlaget for ny konkurransekraft og ny grønn verdiskaping.

Av hensyn til jordens tåleevne må fremtidig vekst, og det økte forbruket den vil medføre, i minst mulig grad føre til økt forbruk av ikke-fornybare ressurser og til mest mulig effektiv bruk av de fornybare ressursene.

Den nye globaliseringen byr også på store muligheter for en mer innovativ og internasjonalt rettet næringsutvikling på tvers av en rekke næringer i Norge. Skal vi lykkes med å gripe disse mangfoldige mulighetene er det vesentlig at vi lykkes med å videreutvikle vår næringspolitikk i en retning som i langt sterkere grad enn hittil skaper større muligheter og sterkere stimulanser for de innovative gründerne som har ambisjoner om å hevde seg internasjonalt. Det innovative entreprenørskapet er selve hovedmotoren i vår økonomiske utvikling, og nettopp denne menneskelige drivkraften vil det bli stadig viktigere å kultivere i fremtiden, spesielt i forhold til å lykkes med økt verdiskaping i en stadig mer globalisert økonomi.

¹ The Economist, December 11th 2010.

SKAPENDE MANGFOLD SOM MOTKRAFT TIL SENTRALISERING

Dersom vi i Norge hadde tillatt betydelig økt bruk av oljepenger innenlands, uansett formål, så ville det betydd en stor risiko¹ for overlevelseshemmelighetene til mange næringsvirksomheter i Norge, spesielt de mange eksportrettede virksomhetene i våre kystområder. Takket være den disiplin i oljepengebruken som handlingsregelen har skapt, har vi så langt unngått store negative utslag av denne risikoen for ensretting og sentralisering av næringsstrukturen i Norge. Denne styrken ved vår etablerte økonomiske politikk blir det svært viktig å videreføre i årene fremover, nettopp av hensyn til vår næringsutvikling. Dette er ikke minst viktig fordi et stadig større oljefond nærmest automatisk innebærer en betydelig vekst i oljepengebruken over statsbudsjettet for hvert år.

¹ Risikoen skyldes en kombinasjon av hvordan økt rentenivå, høyere valutakurs og et høyere innenlandsk lønns- og kostnadsnivå vil virke inn på konkurranseevnen til eksportrettede virksomheter.

For Venstre er det også viktig å motvirke tendenser mot ensretting og sentralisering av næringsstrukturen i Norge, av grunnleggende ideologiske grunner. Vi ønsker oss et åpent samfunn av frie borgere som er underbygget med viktige kvaliteter som maktspredning, mangfold og desentralisering. Derfor er det viktig for Venstre at vi i årene fremover også legger større vekt på å stimulere og kultivere de samme kvalitetene på tvers av vår næringspolitikk. Utvalget vil i denne sammenheng spesielt peke på viktigheten av å støtte opp under det mangfoldet av gründere, nyskapende bedrifter og produktiv kreativitet som er betinget av en næringskultur som virker stimulerende inn på verdiskapende innovasjon og entreprenørskap.

VERDISKAPING, VELFERD OG DET MENNESKELIGE MÅL PÅ FREMGANG

For Venstre er det enkelte menneske sitt eget mål på utvikling og fremgang. Det samme gjelder også for vårt syn på verdiskaping og velferd. Liberal fremgang betyr å gi stadig flere mer frihet og større muligheter til å bestemme over sitt eget liv, og skape sin egen vei til et godt liv for seg selv og sine nærmeste. Venstres næringspolitikk har derfor også et høyere mål for øyet enn bare økonomisk vekst og materiell velstand i tradisjonell forstand. Vår forståelse av både verdiskaping og velferd rommer langt mer enn et snevert mål om størst mulig økonomisk vekst, som fordeles bredt og gir alle sosial trygghet gjennom alminnelige velferdsordninger.

Vi mener tiden er moden for å gi vårt overordede mål for både samfunnsutvikling og næringsutvikling et mer liberalt og menneskelig uttrykk. Det betyr at vi har god grunn til å legge større vekt på mål som personlig frihet, menneskelig utvikling og selvrealisering, opplevd velvære og livskvalitet, trygghet basert på kompetanse og et åpent og inkluderende arbeidsliv, et mangfold av jobbmuligheter, muligheten til å ta makten i eget liv og foreta egne valg, samt muligheten til å verne om miljøet og mestre klimautfordringen. I den grad vi klarer å realisere disse målene tror vi også at robust og bærekraftig økonomisk vekst vil bli resultatet, på en måte som gjør veksten til et viktig virkemiddel til å løse en rekke samfunnsutfordringer i fremtiden.

For Venstre finnes det derfor ingen uovervinnelige konflikter mellom vekst og vern, eller mellom verdiskaping og klimaan-svar, men snarere en liberal mulighet til å forene begge med utgangspunkt i et menneskelig mål på fremgang.

Venstres næringspolitikk skal kjennetegnes av en fremtidsrettet, velfundert og ansvarlig politikk som baner veien for liberale fremganger – for alle.

Gründere skaper arbeidsplasser

- I perioden 2002 til 2007 ble så godt som samtlige nye jobber i markedsrettede foretak i Norge skapt av bedrifter som var 5 år eller yngre.
- Sysselsettingsveksten i foretak som var under 5 år var på 248 000 personer i perioden 2002-2007. For øvrige bedrifter var sysselsettingsnedgangen i samme periode på 181 000 personer.
- Sysselsettingen i de nyetablerte foretakene i 2002 som hadde overlevd i 2007 (32 %) var fire ganger så stor som i alle de nyetablerte foretakene i 2002 til sammen.

Kilde: SSB

Venstres visjon er å legge til rette for et mangfoldig og desentralisert næringsliv som genererer en strøm av verdiskapende innovasjoner og derigjennom bidrar til økonomisk vekst, velferd og et mer bærekraftig miljø. I denne sammenheng har Norge tatt store skritt bort fra å være et petroleumsbasert land til å bli en av verdens ledende nasjoner på fornybar energi og næringer knyttet til fornybar energi.

Venstre vil bygge en fremtidsrettet og nyskapende markedsøkonomi basert på mangfold, innovasjon og bærekraft, med rammebetingelser som stimulerer til verdiskapende innsats og kreativitet. Vi vil at mennesker og bedrifter i kraft av sin skapertrang, initiativ, innsats og utholdenhet skal føle seg verdsatte og respekterte. Vi vil skape en næringskultur og rammebetingelser som stimulerer til verdiskapende entreprenørskap og et mangfold av innovasjoner som baner veien for at stadig flere norske bedrifter vil lykkes i en åpen og dynamisk verden som er full av muligheter for både store og små virksomheter.

Utfordring 1:

MER VERDISKAPENDE INNOVASJON OG ENTREPRENØRSKAP I NORGE

Den viktigste motoren for verdiskaping og økonomisk utvikling over tid er vår evne til å generere en selvforsterkende og mangfoldig strøm av verdiskapende innovasjoner¹ i eksisterende og nye bedrifter. Denne evnen er i stor grad bestemt av hvor godt vi som samfunn legger forholdene til rette for at ambisiøse, kreative og rastløse gründere får anerkjennelse og gode muligheter til å lykkes. Ingen næringsmessig utviklingskraft er større enn summen av de mange nytenkende gründerne som vil skape noe nytt og bedre, som skaper en større opplevd verdi i markedet, eller som løser oppgaver på en smartere og mer effektiv måte.

En styrke ved det norske entreprenørskapet er at relativt mange nordmenn er gründere og småbedriftseiere. Faktisk er Norge et av de land i den rike delen av verden som scorer høyest på sammenligninger over andelen av befolkningen mellom 18 og 64 år som i løpet av det siste året har deltatt i et forsøk på å starte ny virksomhet eller er eier/leder av en bedrift som er yngre enn 42 måneder. I 2009 var denne prosentandelen 8,5 % i Norge, et nivå som ligger i toppskiktet internasjonalt, tilsvarende rundt 250 000 personer². Mange av de nye virksomhetene som startes i Norge er imidlertid svært små, har liten startkapital og relativt små vekstambisjoner.

Det finnes i det norske virkemiddelapparatet knyttet til Innovasjon Norge, SIVA og Norges forskningsråd anslagsvis 240 – 260 ulike offentlige programmer og støtteordninger knyttet til det å starte, drive og ekspandere norske bedrifter. Det kan stilles store

spørsmålsteget ved innovasjonseffekten av disse ordningene. Den eksterne evalueringen av Innovasjon Norges virksomhet antyder også at vi her står overfor et problem. Vi kan ikke slå oss til ro med en situasjon hvor gründere tvinges inn i en virkemiddeljungel som påfører ytterligere byrder i form av byråkratisk saksbehandling og omfattende rapporterings- og kontrollrutiner som oppfattes som en hemsko. Samtidig gjør vi som samfunn langt fra nok når det gjelder å gjøre gründerens hverdag enklere og tryggere. Dessuten mangler vi i stor grad et markedsbasert tilbud på risikokapital for å støtte opp under de mest lovende gründerideene, som ofte representerer innovasjoner med et stort verdiskapende potensial.

Vi må også ta på alvor at flere internasjonale undersøkelser plasserer Norge svært lavt når det gjelder hvor verdiskapende de norske innovasjonene er. Mye tyder på at norske innovasjoner er preget av liten effekt i forhold til innsatsen³. For å ta et nytt skritt fremover for norsk innovasjon og entreprenørskap er det derfor helt avgjørende at vi lykkes med å skape sterkere insitamenter for å fremme og støtte opp under innovative gründere med store ambisjoner og som har utviklet ideer og forretningskonsepter med et stort verdiskapende potensial. Dette krever at vi legger langt større vekt på å lytte til gründernes behov og utfordringer, og målretter innovasjonspolitikken langt sterkere inn på de områdene som betyr mest for gründernes muligheter til å lykkes bedre i sine verdiskapende forsøk.

Det betyr at vi må fortsette å forenkle gründernes hverdag, gjøre hverdagen deres tryggere, avbyråkratisere og forenkle de offentlige støtteordningene, samt gjøre de offentlige virkemidlene mer relevante og gründervennlige. **Men først og fremst betyr det at vi trenger et tydelig løft og profesjonalisering i**

1 Med **innovasjon** legger utvalget til grunn den internasjonalt anerkjente forståelsen av innovasjonsbegrepet; gjennomføring av nyskaping i ulike former: nye produkter og tjenester, vesentlige forbedringer av eksisterende produkter og tjenester, nye produksjonsprosesser, nye organisasjonsformer, nye forretningsmodeller og nye markedsføringsmetoder.

2 Entreprenørskap i Norge 2009, Global Entrepreneurship Monitor, April 2010, side 14.

3 Det vises blant annet til European Innovation Scoreboard 2009 (og for tidligere år), EU-kommisjonen.

tilførselen av risikokapital og tilhørende kompetanse for å gi gründerne større muligheter til å lykkes.

Ekspertvurderinger av svake sider ved rammebetingelser for entreprenørskap i Norge

Viktigste hindringer for nyetablerte og voksende bedrifter i følge «GEM Norge 2009»:

- Vanskeligheter for nye og voksende bedrifter å gå inn i nye markeder
- Utilstrekkelig tilgang på egenkapital for nyetableringer og voksende bedrifter
- Tiden det tar for nye bedrifter å skaffe seg nødvendige tillatelser og autorisasjoner
- Utilstrekkelig tilgang til fremmedkapital (lån) for nyetableringer og voksende bedrifter
- Mangel på kunnskapsstøtte fra virkemiddelapparatet
- Komplekst, byråkratisk og uoversiktlig regelverk knyttet til det offentlige virkemiddelapparatet

Kilde: Entreprenørskap i Norge 2009, GEM, April 2010.

Det norske kapitalproblemet er løsbart

Det finnes ingen absolutt mangel på kapital i verdens rikeste land, snarere tvert i mot. Likevel er risikokapital for gründere og innovasjonsprosjekter en tydelig mangelvare i Norge. Dette paradokset og problemet er blitt påpekt gjentatte ganger i en rekke rapporter og analyser av innovasjon, entreprenørskap og konkurransekraft i norsk økonomi. Dette kapitalproblemet er nært forbundet med et annet: Mange gründerideer viser seg å være for lite foredlet og kvalitetssikret til å sannsynliggjøre markedsmessig og kommersiell suksess, og mangler derfor ofte også det vesentlige løftet og hjelpen som skal til for å bli verdiskapende. Årsaken til det paradoksale norske kapitalproblemet har mye å gjøre med hvordan vårt skattesystem favoriserer og premierer investering i bolig og fast eiendom. Av denne grunn investeres det kunstig mye i boliger og eiendommer og tilsvarende alt for lite i innovasjon og entreprenørskap. Norge har over lang tid vært sulteforet på investeringer i tidlig fase innovasjonsprosjekter. Etter utvalgets vurdering er det derfor helt nødvendig å gjøre private investeringer i såkorn-, oppstart- og tidligfasene for nye bedrifter mer attraktivt og lønnsomt enn det fremstår i dag – ikke minst i forhold til investeringer i bolig og eiendom.

Venstres kapitalreform for verdiskapende innovasjon og entreprenørskap

Venstre vil ha en kapitalreform – for verdiskapende innovasjon og entreprenørskap. Vårt mål er å lette tilgangen på risikokapital for alle gründere, og spesielt for innovative gründere med ideer og konsepter med et stort verdiskapende potensial. Dessuten er målet samtidig å legge til rette for enklere og åpnere tilgang til kompetanse, nettverk, støtte og råd knyttet til kommersialisering av markedsrettede innovasjoner – spesielt gjennom internasjonal satsing.

Gjennom reformen vil Venstre legge grunnlaget for et mer markeds- og kommersielt rettet kapitaltilbud til gründere, et større mangfold av tilbud som tilfører både kapital og kompetanse tilpasset gründernes behov (mindre byråkratisk og kontrollorientert enn i dag), fremme sterkere forbindelser med inter-

nasjonale venturekapital miljøer (som fremmer internasjonal kommersialisering) og fremme en mer offensiv, utadrettet og verdiskapende kultur for innovasjon og entreprenørskap i Norge.

Venstre ser for seg to hovedelementer i en slik kapitalreform:

- 1) Økt tilgang på **såkorn- og oppstartskapital** for alle gründere – KapitalFunn og «gründerbørs».
- 2) Økt tilgang til **venturekapital** målrettet for innovative ideer og prosjekter med et stort verdiskapende potensial.

Målet er å gjøre det vesentlig lettere for gründere å lykkes med innovative satsinger basert på lettere tilgang til risikokapital og lettere tilgang til kritisk forretnings- og kommersialiseringskompetanse.

PIFF (Prosjekter i første fase) i Sunndal

For å stimulere til økt næringsmangfold og nye innovative bedrifter i Sunndal har en gruppe av lokale utviklingsaktører gått sammen for å skape et såkorn- og venturekapitalselskap med kraft til å løfte opp lovende innovasjonsprosjekter. Aktørene er Sunndal Næringssselskap, Hydro, SIVA og Sunndal Sparebank. Aktørene forvalter nå vel 40 mill. kroner, et beløp som gjør det mulig å støtte opp omkring gründere med lovende innovative prosjekter i Sunndal gjennom innskudd av aksjekapital og tildeling av risikolån.

Kilde: Sunndal Næringssselskap og Sunndal Sparebank, 2010

Økt tilgang til såkorn- og oppstartkapital for alle gründere – KapitalFunn og gründerbørs

Venstre vil innføre en ordning med skattefradrag for personer som skyter inn såkorn- og oppstartkapital i form av egenkapitalinnskudd, aksjer eller konvertible avdragsfrie lån i tidlig fase (f.eks. innen 24 måneder etter registrering av foretak). Et målrettet skatteinsitament for private investorer som stiller opp med kapital og kompetanse for gründere i tidlig fase. Grunnbetingelsen er at kapitalinnskuddet blir værende i bedriften – uten reduksjon – i minimum 2-3 år etter innskuddet.

Vi skisserer en modell med fradrag i skatt tilsvarende 20 pst, begrenset oppad til innskudd på kr. 500 000 per person. Ordningene gjøres også gjeldende for foretakets gründer, i forhold til egne kapitalinnskudd. Maksimalt antall kapitalinnskytere med skattefradrag per foretak er 3.

Dessuten vil vi at alle KapitalFunn-innskudd registreres i et offentlig register (sortert etter foretaksnummer). Et slikt offentlig tilgjengelig register vil etter vårt syn gi økt anerkjennelse av gründere, av private investorer og samtidig styrke muligheter for tilførsel av ytterligere kapital ved en senere oppskalering av virksomheten. KapitalFUNN-registret vil dessuten gi kapitalinnskyterne vesentlig bedre muligheter til å omsette innskuddene videre på et senere tidspunkt. Det siste er en viktig betingelse for at kapitalinnskudd skal bli mer interessant for flere private investorer. Et offentlige KapitalFUNN-registret kan bli begynnelsen til en «gründerbørs» i Norge.

– Å drive innovasjonsarbeid uten kapital er nærmest umulig (Vidar Sannerhaugen, Campus Kjeller)

Norges fremste miljø på kommersialisering av forskning, Campus Kjeller, har også vært en drivkraft for å få på plass et venturefond med tilstrekkelig kapital til å lykkes med å løfte frem flere verdiskapende innovasjonsdrifter. I 2003 ble Campus Kjeller tilført 22 mill. kroner fra SIVA og Statoil New Energy. I 2009 ble Akershus Teknologifond etablert med profesjonell forvaltning, parallellt med beslutning om nedleggelse av Akershus fylkeskommunes næringsfond. Kapitalpotten ble oppjustert til 65 mill. kroner. Men Campus Kjeller ville videre og satt straks i gang arbeidet med å skape et enda større fond. Dette er nå på plass, i følge direktør Vidar Sannerhaugen, og får en kapital på 200 mill. kroner. Et betydelig venturefond i norsk sammenheng.

Kilde: Bedriftsbesøk hos Campus Kjeller i september 2010 og informasjonsmateriell fra Campus Kjeller

Venturekapital for innovative ideer og prosjekter med et stort verdiskapende potensial.

Venstre har lenge erkjent at det er behov for et regimeskifte for å skape et mer treffsikkert svar på den kanskje aller største verdiskapende utfordringen i norsk økonomi – mer verdiskapende innovasjon og entreprenørskap. Venstres svar erkjenner problemet med mangel på risikokapital, samtidig som gründernes behov settes i sentrum innenfor rammene av en dynamisk og liberal markedsøkonomi.

Venstre har tidligere foreslått å dele opp og fristille Innovasjon Norge. Dette kan gjøres ved at den delen av Innovasjon Norges virksomhet (hoveddelen) som styrker tilførselen av risikokapital til norske virksomheter (gjennom tilskudd, lån og garantier) over en tiårsperiode omformes til et nytt kapitalregime for verdiskapende innovasjon og entreprenørskap basert på offentlig forsterkning av et mangfold av private venturefond⁴.

Sluttr resultatet av en slik omlegging vil innebære oppbyggingen av et sterkt venturekapital-marked i Norge som tilbyr innovative gründerne og småbedrifter et spekter av alternative måter å tilføre betydelig mer risikokapital for å muliggjøre realisering av ideer med et stort verdiskapende potensial – fra oppstart og tidlig fase til oppskaleringfasen frem mot en mer permanent oppkapitalisering gjennom børsintroduksjon eller tilsvarende.

Reformen bygges opp og utvides gjennom å utlyse muligheten for private venturefond til å forsterke sine fond gjennom offentlige kapitalinnskudd (gjennom Innovasjon Norge) basert på en serie kriterier (se skissen i faktaboksen på neste side).

Et resultat av den skisserte venturekapital-reformen vil være å skape et utvidet tilbud på risikokapital som styrker satsingsmulighetene for innovative gründerne og småbedrifter med ambisjoner og vilje til å satse stort. Reformen vil skape og stimulere

et mangfold av profesjonelle venturefond gjennom offentlig forsterkning av privat kapital. Dette vil igjen gjøre det langt mer attraktivt å drive venturefond i Norge, og skape et vesentlig større og bredere venturekapital-marked.

Begge de to skisserte kapitalreformene vil gjøre det vesentlig mer interessant og lønnsomt for private investorer å investere i innovativt entreprenørskap, og derigjennom bidra tydelig til økt verdiskaping gjennom et mangfoldig og desentralisert innovativt entreprenørskap. Samtidig gir begge reformene gründerne økt tilgang og hjelp til å lykkes i sin kommersialisering gjennom tilførsel av investorenes spisskompetanse og egne gründererfaringer – nettopp den type støtte som er mest kritisk og naturlig å få for en gründer som har ambisjoner, og som ikke innebærer unødvendige former for kontroll, byråkrati og skjemavelde for rastløse gründerne med knapt om tid og med et sterkt behov for å fokusere egen innsats på det som er viktigst for å lykkes.

Lykkes vi med dette, vil det bidra til å skape en sterkere og mer verdiskapende kultur for innovasjon og entreprenørskap i Norge. Det finnes etter hvert også mange eksempler både internasjonalt og fra enkeltmiljøer i Norge som gir klare signaler om hvor viktig slike reformer er. Venstre har lyttet til både gründerne og internasjonal erfaring, og mener nå at tiden er moden for å ta et vesentlig skritt videre i denne delen av næringspolitikken.

Utvalget vil videre peke på følgende viktige tiltak i Venstres eksisterende politikk som avgjørende viktig for å underbygge en slik reform:

1. **Fristilling og omorganisering av Innovasjon Norge.**
2. **Ulike skatteincentiver for å sikre økt tilgang på risikovillig kapital og investeringsvilje i norske bedrifter og næringsliv.**
3. **Gjøre det lettere å ansette de første ansatte i en nystartet bedrift, for eksempel gjennom fritak eller reduksjon i arbeidsgiveravgift i oppstartsfasen.**
4. **Betydelig reduksjon i skjemavelde og unødvendig offentlig rapportering og kontroll.**
5. **Styrke tilbud om Gründerskole og andre prosjekter som skal gi kunnskap om forretningsutvikling.**

⁴ **Venturefond** er et profesjonelt drevet fond som investerer i bedrifter som ikke er notert på børs og som går inn i selskapene på et tidlig tidspunkt i kommersialiseringprosessen, men ikke like tidlig som et såkornfond. En typisk situasjon er at selskapet står overfor sitt første reelle kommersialiseringforsøk med gode vekstmuligheter, samtidig som satsingen er forbundet med betydelig markedsmessig og økonomisk risiko. Fondet bidrar med både kapital og kompetanseressurser. Som for såkornfond er risikoen høy og utviklingen i selskapene kan variere sterkt.

Venstres Venturekapital-reform:

Et avsatt totalbeløp per år (eller 2-3 årsperiode) utlyses på en egnet måte for en bestemt kombinasjon av venturefonds med ulike innretninger. Det offentlige innskuddet skal ikke utgjøre mer enn 40 % av kapitalbasen til et venturefond. (Den offentlige andelen kan økes opp til 60 % for prosjekter med særlig stor effekt på viktige fellesgoder som et bærekraftig miljø og klima)

Det bør settes et maksimalbeløp for offentlig innskudd i ett bestemt venturefond, anslagsvis et sted mellom 50 og 100 mill. kroner.

Det spesifiseres per periode hvilken kombinasjon av typer venturefond som det offentlige vil gå inn i. Det kan være at en del skal gå til regionale/lokale venturefond/selskaper – hvor fordelingen av midlene besluttes regionalt/lokalt. For den geografisk frie delen – som bør være stor – kan det eksempelvis tenkes en fordeling som sikrer at et visst minimum blir allokert til kommersialisering av ny miljø- og fornybar energiteknologi, informasjonsteknologi, nanoteknologi, kulturbasert næring osv., og det bør for noen av fondene settes krav til at det skal være deltakere i fondet fra utenlandske venturemiljøer.

Etter hvert som venturekapitalmarkedet fungerer mer selvgående kan det bli aktuelt for det offentlige å tre ut av enkelte fond, og benytte de frigjorte midlene til å forsterke nye venturefond. Gjennom denne mekanismen er det også sannsynlig at reformen over tid vil vise seg å bli svært kostnadseffektiv i forhold til bruk av offentlige midler. Den verdiskapende effekten av å innrette den offentlige støtten til å forsterke private venturefond (i forhold til dagens ordninger) vil ventelig være betydelig.

Reformen innebærer at investering av venturekapital vil bli langt mer markedsbestemt, og langt mindre basert på beslutninger i et offentlig myndighetsorgan. For den enkelte gründer vil reformen bety økt tilgang på både risikokapital og kommersiell kompetanse, en mer forretningsmessig kritisk gjennomgang av egen virksomhet – og en slutt på unødvendig ressursbruk knyttet til rapportering og dialog med offentlige saksbehandlere.

Alt i alt innebærer den skisserte venturekapital reformen en betydelig innovasjon i seg selv.

Venstres visjon er å dyrke fram kreativitet, selvstendighet og nysgjerrighet gjennom et velfungerende og framtidsrettet utdannings- og forskningssystem.

Det store målet er å skape en større strøm av ny kunnskap gjennom friere og mer mangfoldig forskning. Framtidsvisjonen er et Norge som satser gjennomført på forskning, hvor det utøves en betydelig andel fri forskning, hvor

det forskes målrettet innenfor viktige etablerte satsingsområder, og hvor det forskes vesentlig mer på å utvikle ny kunnskap innen klima- og miljøområdet.

Målet er også at det finnes flere norske forskningsmiljøer blant de fremste i Europa innen 2020, både som forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

Utfordring 2:

MER FRIHET, ÅPENHET OG MANGFOLD I NORSK FORSKNING

Fri forskning, fri debatt og kritisk tenkning er grunnpilarene i demokratiet. Forskning er samtidig en forutsetning for utvikling av ny kunnskap. En vedvarende og sterk satsing på utdanning og forskning er helt nødvendig for å sikre verdiskaping og velferd, en miljø- og klimavennlig framtid og et nyskapende næringsliv.

Forskningshistorien er full av eksempler på at den minst styrte forskningen i ettertid har vist seg å være den mest verdifulle. Entreprenørskapets historie er tilsvarende full av eksempler på at de minst systemtilpassede gründermiljøene ofte har skapt de mest verdiskapende innovasjonene. Det ligger i både forskningens, kreativitetens og entreprenørskapets natur at de fremfor alt trenger autonomi, mangfold og frihet til å eksperimentere for å lykkes.

Mindre sentralstyrt programforskning – mer fri forskning

Norsk forskningspolitikk har i flere år gått ut på å bevilge mer til sentralstyrt programforskning, på bekostning av den frie grunnforskningen. Det er derfor forståelig at stadig flere forskere innen instituttsektoren og på våre universiteter og høyskoler har tatt bladet fra munnen og fortalt hva dette betyr i praksis. Det betyr at stadig mer av forskernes hverdag handler om å søke på programmer og tilpasse seg sentralt bestemte forskningsprogrammer – og et tilhørende forskningsbyråkrati. En slik dreining er nødvendigvis ingen katastrofe hvis balansen i forhold til den frie forskningen i utgangspunktet er god. Problemet er bare at denne balansen knapt finnes. Eksempelvis utgjør andelen som gjennom Norges forskningsråd tildeles fri og programuavhengig forskning bare 10 prosent.

Venstre har gjentatte ganger gitt uttrykk for at vi er bekymret for denne utviklingen, og Venstre har derfor også foreslått en tydelig dreining mot økte basisbevilgninger til fri forskning. Vår bekymring dreier seg ikke bare om penger. Vi er spesielt bekymret for at forskernes frihet blir kneblet fra to kanter samtidig; av mangel på basisbevilgninger og fravær av alternative forskningsmiljøer. Den som ikke vil tilpasse seg den ensrettingen som den overdrevne programstyringen innebærer havner derfor lett i en blindgate av ufrihet. Det er en situasjon som ikke kan

sies å være en kunnskapsnasjon verdig.

Et større «frislipp» og mindre detaljstyring innen norsk forskning vil etter Venstres syn også stimulere til økt samarbeid mellom forskning og næringsliv, som igjen vil fremme mer næringsrettet forskning og dermed mer forskningsbasert innovasjon.

Mer åpen forskningsbasert næringsdialog

Vi må sette sterkere krav til å åpne opp forskningen mot næringslivet – ikke som i dag gjennom eksklusive partnerskap – men gjennom åpne dialoger som gjør det mulig for alle bedrifter å oppsøke og nyttiggjøre seg kunnskapsutvikling som er relevant for egen virksomhet. Dette vil føre til en mer markedsorienterte og produktive koblinger mellom forskning og næring – i motsetning til dagens regime som i altfor stor grad favoriserer dem med de beste politiske forbindelsene.

Målet er også å etablere et åpnere samspill mellom instituttene, universitetene, høyskolene og det private næringslivet. På denne måten skaper vi også mer attraktive vilkår for næringsutvikling og nyskaping i Norge.

Det store målet er å skape en større og mer mangfoldig strøm av ny kunnskap gjennom friere og mer uavhengig forskning.

Venstres forskningsreform

Venstre vil gjennomføre en forskningsreform bestående av følgende hovedelementer: Større basisbevilgninger, mindre sentral programstyring, et større mangfold av uavhengige forskningsmiljøer og mer åpen næringsdialog.

Sentrale punkter i Venstres forskningsreform er:

- Økning av basisbevilgningene til institutter og høyskoler og universiteter for å styrke de frie grunnforskningen, spesielt knyttet til miljø, klima og ny fornybar energi.
- Redusere omfanget av sentralstyrte forskningsprogrammer for å styrke den frie grunnforskningen.
- Gjøre all offentlig finansiert forskning (et felles gode) mye lettere tilgjengelig for alle – spesielt for gründerne og små- og

mellomstore bedrifter. Det må også legges langt større vekt på å stimulere til økt dialog mellom næringsliv og forskere med utgangspunkt i den kunnskapsutviklingen som skapes gjennom offentlig finansiert forskning.

- Innføre sterkere offentlig gaveforsterkning av private donasjoner og gaver til forskningsformål, med spesiell vekt på å stimulere frem et større mangfold av forskningsinstitusjoner i Norge. Dette er viktig, både fordi det bidrar til økt konkurranse mellom ulike forskningsmiljøer, men også til større frihet for den enkelte forsker (som får flere miljøer å henvende seg til hvis man ikke oppnår gehør for et prosjekt ett sted).

Utvalget vil videre peke på følgende tiltak i Venstres eksisterende politikk som er avgjørende for å underbygge vår anbefalte forskningsreform:

1. Innføre offentlig delfinansiering av doktorgrader i næringslivet.
2. Øke bevilgningene til oppgradering og nyanskaffelser av forskningsmessig infrastruktur og vitenskapelig utstyr.
3. Foreta en grundig gjennomgang og evaluering av Norges forskningsråd og sikre at støtten til frittstående prosjekter økes.
4. Økt satsing på entreprenørskap i skoleverk og utdanningsinstitusjoner.
5. Styrke og utvide SkatteFunn-ordningen (skattestimulanser for bedriftenes egne forsknings- og utviklingsinvesteringer)

Venstres visjon er et åpent og inkluderende arbeidsliv hvor hver enkelt har mulighet til å realisere mest mulig av sitt potensial, der stengslene mellom sektorer er brutt ned og der det er vanlig å veksle mellom rollene som

arbeidstaker, arbeidsgiver og det å drive sin egen virksomhet i løpet av en yrkeskarriere. Venstre vil skape et åpnere og mer inkluderende arbeidsliv som gjør det lettere å komme inn på arbeidsmarkedet første gang.

Utfordring 3:

ET MER ÅPENT OG INKLUDERENDE ARBEIDSLIV

I det nye arbeidslivet er det naturlig å veksle mellom rollene som arbeidstaker, arbeidsgiver og selvstendig næringsdrivende. Vi går fra et enkarriere-samfunn til et flerkarriere-samfunn, men systemene henger igjen i gamle strukturer og skaper hindringer for å flytte på seg i arbeidslivet. Profesjonsorganisasjonen er preget av det gamle samfunnet som sier «skomaker – bli ved din lest». Dette vil Venstre forandre. Vi må ha et arbeidsliv som svarer på overgangen til en mer dynamisk og innovativ økonomi og den enkeltes ønsker om å realisere sine ønsker og bruke sin kompetanse der det er størst etterspørsel etter den.

Kompetanse er den store drivkraften for endring. Kompetanse bygges gjennom utdanning og arbeid. For å realisere det åpne og inkluderende arbeidslivet må skolen bidra til å gi alle de nødvendige basisferdigheter som skal til for å delta i arbeidslivet. Læring gjennom praksis må sikre at alle får en mulighet til å komme i arbeid. Etter- og videreutdanning må sikre alle en mulighet til å tilegne seg nødvendig endrings- og omstillingskompetanse underveis i arbeidslivet.

Norge har, og skal ha, godt utbygde velferdsordninger. Men det er viktig at tiltakene rettes inn mot arbeid slik at det ikke skapes stadig flere klienter. Det må alltid være mest lønnsomt for den enkelte å arbeide. Venstre vil derfor ha en reform for et åpnere og mer inkluderende arbeidsliv.

Venstre ser for seg to hovedelementer i en slik reform for det nye arbeidslivet:

- 1) Et åpnere arbeidsliv, med større fleksibilitet og anerkjennelse for ulike valg.
- 2) Et mer inkluderende arbeidsliv, med en lavere terskel for å komme inn i og for å bidra i det norske arbeidslivet..

Målet er å gjøre det vesentlig lettere å veksle mellom de ulike rollene i arbeidslivet og å gjøre inngangsporten til arbeidslivet bredere.

Et åpnere arbeidsliv

Venstres mål er at det å starte og drive sin egen virksomhet skal bli like naturlig som det å være lønnsstaker. Det å eie og arbeide i egen virksomhet skal møtes med respekt og anerkjennelse fra myndighetene. For å oppnå dette er det helt avgjørende at den enkeltes rettigheter i forhold til arbeid og trygd er om lag den samme uavhengig av om en er ansatt eller driver sin egen bedrift. Vi skisserer en rekke tiltak som kan bidra i en slik retning, men erkjenner samtidig at det er behov for mer kunnskap om hva som er hindringer og hva som kan være løsninger tilpasset et nytt arbeidsliv. Venstre vil ta initiativ til fagutredninger som

kan bidra til å sette en ny agenda for arbeidslivspolitikken.

Venstres forslag er:

- Gi dem som driver enkeltpersonforetak eller er eneste ansatt i eget aksjeselskap tilgang til flere av velferdsstatens rettigheter og plikter, bl.a. når det gjelder sykelønn og oppsparing av alderspensjon og egen tjenestepensjon.
- Gjøre det enklere å opprette aksjeselskap. Dette kan gjøres ved å fjerne plikten til revisjon, ved forenkling av innbetalings- og innberetningsrutiner til myndighetene og ved å lette på kravene til aksjekapital for små virksomheter. Aksjeselskap er bedre og mer seriøst enn NUF (Norsk utenlandsregistrert foretak).
- Gjøre det lettere å ansette flere i egen bedrift. Det innføres halv arbeidsgiveravgift i 3 år for nystartede bedrifter med inntil 10 ansatte.
- La den enkelte ta med seg sine pensjonsrettigheter uansett om en arbeider i det offentlige, private bedrifter eller driver egen virksomhet. Pensjonsprivilegier for særskilte sektorer og tariffområder må fjernes.
- Gi romslige skattefradrag for individuelle forsikrings- og pensjonsspareordninger. De som har enkeltpersonforetak må få samme fradragmulighet for privat pensjonssparing som for ansatte.

Et mer inkluderende arbeidsliv

Venstre vil ha et samfunn som skaper så mange åpne jobbmuligheter som mulig. Det er den store nøkkelen til et åpent og inkluderende arbeidsliv for både ungdom og seniorer, praktikere og teoretikere, kvinner og menn, nasjonale og internasjonale migranter, funksjonsfriske og mennesker med redusert arbeids-evne. Inngangsporten til arbeidslivet må bli bredere. Mange kommer innenfor arbeidslivet takket være engasjement, vikaroppdrag eller korttidsansettelser som skaper arbeidserfaring og kontaktnett. Det inkluderende arbeidslivet sikres ved at mange har mulighet til å komme inn, også ved hjelp av tilrettelegging gjennom yrkesopplæring, praksis, attføring og varig tilrettelegging. Ingen som ikke ønsker det selv skal måtte gå i årevis på usikre kontrakter og midlertidig ansettelse. Det skal være trygghet i arbeid gjennom stillingsvern, anstendig lønn og klare regler for arbeidstid og arbeidsmiljø.

Venstres forslag er:

- For å sikre inngangen til arbeid må det være vid adgang til kortvarig leie av arbeidskraft og midlertidige ansettelser i inntil et halvt år. For å hindre misbruk og langvarig usikkerhet må grensene for varighet strammes inn i forhold til dagens fire år. Regelverket må være likt for hele arbeidslivet.

I dag er det paradoksalt nok større adgang til misbruk av ordningen i offentlig sektor.

- Læring gjennom praksis må være en fullverdig del av et utdanningssystem som kvalifiserer for arbeid. Praksisbrev må være en søkbar ordning i videregående opplæring. Det må være mulig å bygge videre fra praksisbrev til fagbrev og fra fagbrev til høyere utdanning.
- Økt bruk av etter- og videreutdanning, for eksempel ved rett til skattefradrag både for bedrifter og enkeltpersoner. Økt satsing på skole og utdanningsinstitusjoner for å sikre et kvalitativt bra tilbud innen etter- og videreutdanning.
- Skatte- og trygdesystemer må sikre at det alltid lønner seg å jobbe. Minstefradraget for lønnsinntekter må økes.

Utvalget vil videre peke på følgende viktige tiltak i Venstres eksisterende politikk som avgjørende viktig for å underbygge utvalgets forslag:

1. Bedre sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende
2. Ordninger som IA-avtalen, AFP m.m. må omfatte alle og ikke begrenses til fagorganiserte eller bedrifter med tariffavtale.
3. Styrket innsats for å hindre frafall i videregående skole
4. Økt satsing på etter- og videreutdanning både gjennom skattestimuli og styrking av UH-sektoren.
5. Forenkle og myke opp arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid.

Venstres visjon er at hensynet til klima og miljø i mye sterkere grad legges til grunn for våre frie valg som forbrukere, produsenter og investorer. Det er mulig å forene hensyn til frihet med miljøhensyn ved å skape sterkere markedsbasert motivasjon for klima- og miljøvennlig atferd. Markedet må brukes aktivt i miljøets tjeneste og det må investeres i infrastruktur som baner veien for klima- og miljøforbedringer.

Visjonen er at rammevilkårene for miljøvennlig drift fører til at det lønner seg å drive grønt. Samtidig er visjonen å utvikle et samfunn og en hverdag som for folk flest er bedre å leve i. Det å ta vare på jordas helse vil også være helsebringende for oss og kommende generasjoner.

Utfordring 4:

ET TYDELIGERE SKIFT MOT ET GRØNNERE ARBEIDS- OG NÆRINGS LIV

Klimakampen må og kan vinnes, men foreløpig er de politiske framskrittene små og sene. Vi er imidlertid helt overbevist om at gevinstene for bærekraftige bedrifter kan være store og raske. Næringslivet kan i ren egeninteresse gjøre mye av jobben, der som rammevilkårene legger til rette for det. Det er politikken oppgave. Derfor mener vi at vi trenger en «Green New Deal».

Livsgrunnlaget på kloden er forstyrret og truet. Menneskeskapt klimaendring er irreversibel, nå handler det om å begrense dem mest mulig. 2009 er av de aller varmeste årene noensinne målt (globalt, bare 2005 varmere). Foreløpige målinger antyder at de siste 12 månedene har vært enda varmere. Det kreves derfor omfattende tiltak på mange samfunnsområder: Næringsliv, offentlig planlegging, bygg, transport og mye mer. Dette kan også ses moralsk, særlig i vår del av verden og spesielt i Norge: Vi er velstående, vi har stor kunnskap, vi er storeeksportør av den fossile energi som har bidratt sterkt til klimaproblemene. Hvis ikke vi med vårt utgangspunkt tar klimautfordringene med det største alvor og setter i verk alle de tiltak vi kan, hvem i all verden skal da forventes å ta tak i dette? Det interessante poenget i vår sammenheng er at når det er så langt fram til globale, politiske klimaavtaler som virkelig monner, da står vi igjen med omstilling til et grønt næringsliv som eneste farbare vei.

Men dette er også en positiv mulighet til å komme bort fra den ensidige vektleggingen av økonomisk vekst som det mest vesentlige i samfunnet, til å omstille næringslivet til et grønnere og mer samfunnsmessig lønnsomt næringsliv, som motor i arbeidet med å utvikle et samfunn som for folk flest er bedre å leve i. En ting er at klimakampen skaper nye kjempemarkeder: Bare i utslippsreducerende tiltak må det investeres 100 milliarder dollar årlig fram til 2020¹. Men det vesentlige er at bærekraft er og vil bli den store innovasjonsdriveren i næringslivet. Bærekraft er ikke en byrde for bunnlinjen, slik mange tror. Økt miljøvennlighet reduserer omkostningene og øker inntjeningen. Derfor bør bærekraft være hjørnesteinen i all innovasjon. Et næringsliv som går gjennom en slik omstilling skaper også et samfunn som er mer balansert – der mennesker og miljø blir

viktigere og slik balanserer den ensidige jakten på den ressursforbrukende økonomiske vekst.

Vi står overfor en fundamental utfordring: Vårt ansvar for å handle og vår erkjennelse av at omstilling til et grønt næringsliv er nøkkelen til å få til endringer, gjør at vi må sette inn all politisk kraft på å motivere og understøtte en slik omstilling. Venstre til derfor gjennomføre en «grønn vekst»-reform, konkretisert som «**10 tiltak for å utvikle verdens grønneste økonomi på 10 år, eller kortversjonen «10 på 10».**

Det er vår norske variant av EUs 2020, og vil gjøre det mulig å være ledende i verden på samme tid som EU skal ha kommet i mål med sin fornybar-satsing.

Målet er at norsk næringsliv og norsk økonomi i 2020 er verdens mest miljøvennlig og at nye gode grønne globale bedrifter har sitt utspring fra og hovedvirksomhet i Norge.

Venstres 10 på 10:

2011: Motivere pionerene:

(1) Bedre støtteordninger for satsing på fornybar energi på plass. Innretting og påfyll av forskningsfond mot grønn verdiskaping. Tilsvarende start på dreining av innovasjonsstøtte (ikke all, men noe slik som for eksempel Venstres forslag om Klimatek – investeringsorgan i miljø- og klimavennlige løsninger, som også vil kunne bli et eget venturefond i tråd med vårt forslag til venturekapital-reform).

(2) Vi aksepterer at samme krav som stilles til medlemslandene for oppfølging av EUs fornybar-direktiv stilles til Norge (opp til ca 73 % fornybar).

2012: Forberede bedriftene på et grønt næringsliv:

(3) Vi foretar et grønt rapporteringsskifte: I stedet for å rapportere om selvfølgeligheter knyttet til arbeidsmiljø etc. skal

¹ Copenhagen Green Climate Fund iflg. Mandag Morgen 18.10.10.

bedriftene i sine årsmeldinger (de med rapporteringsplikt) rapportere om bærekraft, klimatiltak og miljøtilpasninger. Dette kan for eksempel gjøres basert på SSBs bærekraftsindikatorer. Samlet rapporteringsbyrde skal ikke øke, men tvert om minke som følge av generelt arbeid med å redusere skjemavelde m.m. Som tommelfingerregel fjernes to «røde» rapporteringsplikter for for hver ny «grønn» rapporteringsplikt som innføres.

2013: Ny og for første gang grønn, nasjonal transportplan:

(4) Neste NTP skal ha de store, langsiktige grepene for en effektiv, moderne og klimavennlig infrastruktur for vare- og persontransport. Den viktigste satsingen er på jernbane mellom de store byene i Sør-Norge, nye traseer, høyere fart. Det fastsettes et langsiktig mål om å gjøre flytrafikk mellom byene i Sør-Norge overflødig.

2015: Grønne offentlige innkjøp:

(5) Offentlige innkjøp i dag er et marked på ca 400 milliarder. Dette er et marked som i tråd med en eldre befolkning vil eskalere ytterligere i årene som kommer. På samme måte som det offentlige stiller krav til solidaransvar ved inngåelse av kontrakter skal det senest i 2015 stilles krav til at offentlige innkjøp kun foretas fra bedrifter som er miljøsertifiserte (miljøfyrtårn eller bedre). Det fastsettes også regler om at det fra 2015 ikke skal kjøpes inn biler til bruk i offentlig tjeneste som kun kan gå på fossil energi.

2016: Ny grønn skattereform:

(6) I 2016 er det tolv år siden forrige skattereform som medførte et flatere og bredere skattesystem. Det er på tide med en gjennomført omlegging fra rød til grønn skatt. Det betyr både at miljøavgiftene økes og at unntak og reduksjoner fjernes, samtidig som dette fører til reduksjon (minst) kroner for kroner i person og bedriftsbeskatningen. Men det betyr også en omlegging og miljøpremiering av eksisterende «røde skatter». Eksempler generelle ordninger som kan gjøres «miljø-sensitive» er for eksempel avskrivningsregler, momsregler, SkatteFunn, skatteregler knyttet til eierskap i egen bedrift og endringer i skattesystemet for for eksempel godstransport. Det kan for eksempel innføres fritak for (eller reduksjon i) dokumentavgift ved kjøp/omsetting av såkalte passivhus.

Det settes samtidig et mål at de grønne skattene skal utgjøre om lag 25 % av alle skatte- og avgiftsinntekter når reformen er gjennomført (mot ca 6 pst i dag).

2017: Ingen subsidiering av forurensing:

(7) Det legges fram et langsiktig program for avvikling av subsidiering av forurensing. Alle gratis utslippskvoter inndras. Det lages allerede i 2012 belønningsordninger for bedrifter som frivillig gir fra seg sine gratis utslippskvoter, denne trappes ned med 20 pst årlig fram mot 2017. Taxfree-ordning knyttet til fly- og båttrafikk avvikles. Det samme gjelder for ulike frakttilskudd. Det settes en reell pris på utslipp. Samlet utgjør den direkte og indirekte subsidieringen av fossile utslipp i 2011 anslagsvis et sted mellom 12 og 15 mrd kroner.

2018: Det store gjennombruddsåret for vindkraftsatsingen:

(8) Som følge av oppkapitaliseringen og varsling om storsatsing på ny fornybar energi i 2010 blir Statkraft splittet i flere selskaper, bl.a. Statvind som utelukkende er basert på vindkraft til lands- og havs. Vindkraft skal bidra med minst 20 TWh i 2018 noe som igjen fører til en stor vekst av norske bedrifter knyttet til utvikling av teknologi og utbygging av nødvendig infrastruktur. Deler av dagens kraftintensive industri omstilles i tråd med dette til å bli verdensledende leverandørindustri til vindkraft. Et ledd i en slik strategi er at de knyttes krav om investering i ny fornybar energi (i realiteten havvindmøller) ved konsesjonstiliding på sokkelen.

2019: 25 prosent reduksjon i de norske klimautslippene.

(9) De norske klimautslippene reduseres med 25 prosent (i forhold til 1990-nivå) gjennom en målrettet satsing på energieffektivitet, ny fornybar energi, rensing av utslipp, kollektivtransport og forpliktende internasjonale avtaler. All oppvarming med fossil energi avvikles fra 2017, det gis ingen nye tillatelser til gass- eller kullkraft uten rensing fra første produksjonsdag fra 2011 og alle nye offshore-anlegg pålegges elektrifisering fra 2012.

2020: Norge har verdens grønneste økonomi.

(10) Vi dropper til slutt BNP som eneste mål for nasjonal velstand og innfører en balansert måling som også inkluderer miljø- og andre samfunnskvaliteter.

Vi må også vite og måle om vi lykkes og har framgang underveis: Det må satses stort på grønne indekser, også globalt, de nærmeste årene. Norge skal til slutt innta toppen her!

Utvalget vil videre peke på følgende viktige tiltak i Venstres eksisterende politikk som avgjørende viktig for å underbygge våre reformforslag:

1. Grønt skatteskifte
2. Øke grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering fra 20 til 40 mrd.
3. Etablere et halvstatlig investeringsselskap, Klimatek, for å investere i klimateknologi, klimagründere og miljøriktig omstilling av eksisterende næringsliv.
4. Betydelig økt satsing på forskning innen klima- og miljøteknologi.
5. Opprette et nasjonalt verdiskapingsprogram – i regi av Innovasjon Norge og i nært samarbeid med næringslivet – for å utvikle nye fornybare energikilder.

KILDER:

- Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2009 Global Report
- Entreprenørskap i Norge 2009, GEM Norway 2009
- The OECD Innovation Strategy – June 2010
- Measuring Innovation OECD – June 2010
- Regional Innovation Scoreboard 2009, EU-kommisjonen
- European Innovation Scoreboard 2009, EU-kommisjonen
- Global Competitiveness Report 2010, World Economic Forum
- Innovate America 2004, Council for a Competitive Economy
- Regjeringens innovasjonsmelding 2008: Et nyskapende og bærekraftig Norge (St.meld nr. 7 (2008-2009))
- Regjeringens perspektivmelding 2009, St. meld. Nr. 9 (2008-2009), Finansdepartementet
- Rapport og direkte inntrykk fra Venstres bedriftskampanje i 2010 (rapportert kontakt fra møter med 421 bedrifter over hele landet)
- Lars Peder Nordbakken, Muligheter for alle – dynamisk vekst i en liberal markedsøkonomi, Civita 2006.
- Josh Lerner, Boulevard of Broken Dreams – why public efforts to boost entrepreneurship and venture capital have failed, and what to do about it, Princeton University Press, 2009.
- Dan Senor og Saul Singer, Start-up Nation, The story of Israel's Economic Miracle, 2009
- Uwe Jean Heuser, Humanomics – Die Entdeckung des Menschen in der Wirtschaft, Campus 2008.
- Karl-Christian Agerup, Gründerne må bli hørt, Aftenposten, 14. desember 2010.
- Adair Turner, The Lionel Robbins Lectures 2010, London School of Economics and Political Science (www.lse.ac.uk)
- Evaluering av Innovasjon Norge (Econ rapport nr. R-2010-054)
- Stortingets klimaforlik (Innst. S. nr. 145 (2007-2008))
- Lavutslippsutvalgets rapport (NOU 2006:18 Et klimavennlig Norge)
- Klimakur 2020: Tiltak og virkemidler for å nå norske klimamål mot 2020
- Sternrapporten: Stern Review on the Economics of Climate Change
- EU-kommisjonen: "Europe 2020: Green growth and jobs«